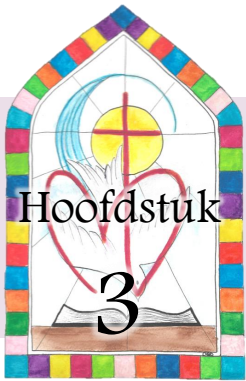

Actueel geloven

Actueel geloven

In dit hoofdstuk de weergave van de dienst van zondag 28 april 2024, een dienst in het kader van het kroonjuweel "Actueel geloven".

In een publicatie van de Bond staat over dit kroonjuweel: *In de Bond van Vrije Evangelische Gemeenten focussen we niet op vaste, traditionele geloofsbelijdenissen. God leidt ons door de Geest telkens opnieuw tot nieuwe vormen van belijden. De Bijbel daagt ons uit om iedere dag opnieuw te bedenken wat ons geloof betekent.*

- **De volledige orde van dienst**
- **De tekst van de verkondiging**
- **Enkele gesprekspunten n.a.v. dit kroonjuweel**

De volledige orde van dienst

Thema: Actueel geloven

Inleidende muziek door fam. René Kolsters

Voorafgaand aan de dienst zingen we: Vreugde, vreugde, louter vreugde – *JdH 287, couplet 1, 3 en 4*

De kerkenraad heet ons welkom en geeft de mededelingen door

Het dienstdoend kerkenraadslid overhandigt de Bijbel aan de voorganger

Staande zingen we: Breng ons samen - *Opwekking 797*

Moment van stilte

Bemoediging en groet

Samen zingen: Ik hef mijn ogen op naar de bergen – *Opwekking 640*

We bidden om een gezegende dienst

Moment met de kinderen

Lied met de kinderen: Weet je dat de lente komt – *Elly en Rikkert*

De kinderen gaan naar de nevendienst en nemen het licht mee

Fam René Kolsters zingt voor ons:

- *Desert Road*
- *I will speak out*

We lezen uit de Bijbel:

- *Johannes 21 vers 1 t/m 14*
- *1 Korintiërs 1 vers 22 t/m 24 en 1 Korintiërs 2 vers 1 en 2*
- *1 Korintiërs 9 vers 19 t/m 23*

Samen zingen: Houd me dicht bij U – *Opwekking 616*

Verkondiging: **“Actueel geloven”**

Samen zingen: Zoekend naar licht – *NLB 1005*

Fam René Kolsters zingt: Ik wens jou - *Trinity*

Dankgebed en voorbeden

Aandacht voor de collecte

Staande zingen we ons slotlied: Ik geloof in God de Vader – *Opwekking 347*

We ontvangen de zegen van God

Samen zingen: Vervuld van uw zegen – *NLB 425*

De voorganger overhandigt de Bijbel aan het dienstdoend kerkenraadslid

Uitleidende muziek door fam. René Kolsters

.

De tekst van de verkondiging

Actueel geloven, het thema van deze dienst en het kroonjuweel wat in deze dienst centraal staat is een thema wat uiteenlopende reacties kan oproepen. Enerzijds zou je kunnen denken: geloven is bij voorbaat toch altijd ook actueel? Immers, je geloof is altijd verbonden met de actualiteit van je leven en van de wereld om je heen. En het evangelie waarin we geloven spreekt altijd juist ook in die actuele situatie. En anderzijds is ook de reactie denkbaar dat het in het geloof altijd gaat om dat wat niet tijdgebonden en niet situatie-gebonden is. Het evangelie is hetzelfde en blijft hetzelfde, door alle tijden en door alle omstandigheden heen. En dat evangelie staat in die zin dus los van de actualiteit en wordt daardoor niet beïnvloed.

Vanmorgen ontdekken we dat in die beide accenten een grote kern van waarheid zit en dat die twee naast elkaar bestaan, in elkaars verlengde liggen en elkaar zelfs versterken.

Waar gaat het nou precies over in dat kroonjuweel: "actueel geloven"? Dat wordt duidelijk als we de toelichting lezen bij dit kroonjuweel: *"Binnen de Bond focussen we niet op vaste traditionele geloofsbelijdenissen: God leidt ons door de Geest telkens tot nieuwe vormen van belijden, de Bijbel daagt ons uit om iedere dag opnieuw te bedenken wat ons geloof betekent."* Over deze kwestie gaat het dus in dit kroonjuweel: over de vraag naar de plek en het gezag van de belijdenisgeschriften in onze gemeenten en over het principe van het "voortgaand belijden".

We kennen in de kerk drie geloofsbelijdenissen: de apostolische geloofsbelijdenis, de geloofsbelijdenis van Nicea en de geloofsbelijdenis van Athanasius. Daarnaast kennen we drie belijdenisgeschriften: de Heidelbergse Catechismus, de Nederlandse Geloofsbelijdenis en de Dordse Leerregels. Het gaat in dit kroonjuweel met name om de plek, het gezag en de zeggingskracht van de drie belijdenisgeschriften.

In sommige (vooral meer evangelische) tradities hebben de belijdenisgeschriften geen enkele plek en is zeker geen sprake van een gezaghebbende positie, in welke zin dan ook maar.

In de meer kerkelijke traditie zie je dat de belijdenisgeschriften soms een plek hebben die duidelijk ondergeschikt is aan het gezag van de Bijbel, soms zie je dat het gezag van de Bijbel en de belijdenisgeschriften gelijk is aan elkaar. En in de wat meer uitgesproken Reformatorische traditie zijn de belijdenisgeschriften soms zelfs bepalend voor hoe je de Bijbel leest en uitlegt. In dat kader wordt gesproken over: "De Bijbel als Gods onfeilbaar woord zoals uitgelegd in de drie formulieren van enigheid". De inhoud van de belijdenisgeschriften bepaalt dan de interpretatie van de Bijbel. Hoe is dat in onze Vrije Evangelische traditie en waarom is het dat zo? Als eerste heel kort iets over de drie geloofsbelijdenissen. Elk verwoorden die vanuit een eigen accent wat we geloven en wie God is.

De apostolische geloofsbelijdenis belijdt het geloof in de Vader, de Zoon en de Geest en belijdt daarnaast een aantal andere centrale geloofsthema's.

De geloofsbelijdenis van Nicea benadrukt vooral de Godheid van Jezus.

De geloofsbelijdenis van Athanasius gaat vooral over het geloof in de Drie-eenheid.

Deze drie geloofsbelijdenissen zijn alle drie ontstaan in de eerste eeuw na Christus, toen dit belangrijke geloofsdilemma's waren. Van daaruit zijn die geloofsbelijdenissen geschreven.

De drie belijdenisgeschriften zijn van veel later datum, alle drie van na de reformatie (dus 16^e en 17^e eeuw). En dat is ook in sterke mate medebepalend geweest voor de inhoud en de accenten van deze belijdenisgeschriften.

Om de keuze te begrijpen die we als VEG maken als het gaat om de plek en de betekenis van deze belijdenisgeschriften is het goed om meer te weten over het ontstaan, de aanleiding en de accenten van elk van de drie belijdenisgeschriften.

De *Heidelberger Catechismus* is kort na de Reformatie ontstaan. Er bestond in die tijd geen op schrift gestelde geloofsleer. In de Rooms Katholieke kerk was de mis in het Latijn en de leek (de kerkganger) las geen Bijbel en wist dus van de inhoud van het geloof nauwelijks iets af. De Heidelbergse Catechismus is de oudste verwoording van de geloofsleer van het protestantisme. In de vorm van vraag en antwoord komen in 52 zondagen alle kernthema's van het geloof voorbij: ellende/verlossing/dankbaarheid, gebed, gebod, doop, avondmaal en de apostolische geloofsbelijdenis. En natuurlijk is de Heidelbergse Catechismus reactie op en een tegenover t.o.v. het Rooms Katholicisme en dat is ook merkbaar in sommige accenten die gelegd worden.

De *Nederlandse Geloofsbelijdenis* is in ongeveer dezelfde tijd ontstaan en legt vooral accent op het thema: "alleen door geloof". Daarmee is ook dit belijdenisgeschrift een reactie op de R.K leer van de goede werken. De reformatie legt in reactie daarop de

nadruk op drie thema's: sola fide, (door het geloof alleen), sola scriptura (de Schrift alleen) en sola gratia (door genade alleen).

De *Dordse leerregels* zijn van later datum (1618/1619) en opgesteld in dezelfde tijd als waarin het besluit genomen werd om de Bijbel te vertalen in het Nederlands. In de Dordse leerregels gaat het over de uitverkiezing. Kernvraag is: heeft God mensen uitgekozen omdat ze geloven of geloven mensen omdat God hen heeft uitgekozen? Die vraag komt voort uit de tegenstelling tussen Arminius (de vrije wil van de mens) en Gomarus (de "geknechte" wil van de mens). In reactie op de opvatting van Arminius komen de Dordse leerregels tot de leer van de zogenaamde dubbele predestinatie: God verkiest bepaalde mensen tot het eeuwige leven en kiest er ook voor om andere mensen te laten in de eeuwige verlorenheid, een staat waarin ze door eigen schuld terecht gekomen zijn.

Wat in elk van de belijdenisgeschriften opvalt is dat er steeds een concrete aanleiding is die opkomt vanuit de tijd en de situatie waarin ze ontstonden. Elk belijdenisgeschrift is daarmee ook reactie op een bepaalde opvatting, een dogma of een bepaald accent. En dat "reactionaire" van elk belijdenisgeschrift heeft daardoor ook vaak iets eenzijdigs in zich. Iets van een overaccentuering die in die tijd en die situatie ook heel helpend was. Voorbeeld daarvan is dat de Heidelbergse Catechismus de eucharistie (de Paapse mis) betitelt als een vervloekte afgoderij. En ook de nogal vergaande leer van de dubbele predestinatie (een God verkiest en verwerpt) heeft een sterk eenzijdig accent in reactie op de opvatting van Arminius en diens vrije wil. En ook wat de Heidelbergse Catechismus belijdt over de voorzienigheid (het goede en het kwade komen beide vanuit de vaderlijke hand van God naar ons toe) en het nogal theocratische model wat de Nederlandse geloofsbelijdenis belijdt (waarvan ze zelf zeggen dat het is in reactie op de opvattingen in dezen van de Dopersen) zijn voorbeelden van eenzijdige accenten die te maken hebben met het reactionaire karakter van de belijdenisgeschriften als gevolg van de tijd en de situatie waarin die ontstonden.

In de Vrije Evangelische Gemeenten zie je dat de belijdenisgeschriften niet worden ontkend alsof ze nooit hebben bestaan of geen enkele waarde hebben. Integendeel, de beginselen noemen die als "veel waardevols wat God daarin aan ons heeft gegeven/nagelaten". Tegelijk zie je dat het toekennen van een vorm van gezag van de belijdenisgeschriften op één lijn met het gezag wat we aan de Bijbel toekennen absoluut geen optie is binnen de Vrije Evangelische Gemeenten. Die keuze heeft niet alleen, maar zeker ook te maken met de identiteit van de Vrije Evangelische Gemeenten, dus met wie we als VEG willen zijn. De term "vrij" is in dezen heel belangrijk. Vrij betekent gebonden aan de Heer en zijn woord, het betekent tegelijk ook: niet gebonden aan voorschriften van welk landelijk (kerkelijk) orgaan dan

ook,(daarom wilden de Vrije Gemeenten in de 19^e eeuw niet mee in een nieuw landelijk kerkverband), het betekent dus ook niet gebonden zijn aan welke kerkelijke belijdenis dan ook. Die heeft veel goeds gebracht, maar is niet bindend en heeft ook nooit "het laatste woord". Niet het laatste woord in die zin dat de belijdenisgeschriften een gezaghebbende betekenis hebben, en ook niet een laatste woord is die zin dat met wat de kerk tot nu toe beled alles gezegd is wat de kerk te belijden heeft.

Dat beperkte gezag betekent ook dat er ruimte is om tot het inzicht te komen dat wat ooit beleden is te eenzijdig is: we kijken nu naar de eucharistie toch anders dan in de Heidelberger Catechismus beleden wordt(vervloekte afgoderij). Of we komen tot de conclusie dat wat beleden wordt toch niet in de lijn ligt van wat de Bijbel aanreikt. Denk aan de belijdenis over de voorzienigheid: het goede en het kwade komen beide uit de vaderlijke hand van God naar ons toe. Ds. Andre Troost bestudeerde over dit thema de Bijbel, mede n.a.v. het overlijden van zijn eigen kind en een zoontje van zijn broer en kwam op grond daarvan tot de conclusie dat dit kwaad niet uit de hand van een God die alleen maar goed is naar ons toe kan komen.

En het gegeven dat niet alles is gezegd (de belijdenis van toen is niet een laatste woord) betekent ook dat we belijden zien als een voortgaand proces. Zoals de kerk toen beled in relatie tot de vragen die toen aan de orde waren, zo belijdt de kerk ook nu in relatie tot de vragen die nu aan de orde zijn. Denk bijvoorbeeld aan vragen rond medisch/ethische thema's, vragen over relaties tussen twee mensen van hetzelfde geslacht of vragen over duurzaamheid en zorg voor de schepping. Vragen die eerder nooit zijn gesteld en waarover de kerk dus ook nooit eerder iets heeft beleden. Overigens is nog een heel spannende vraag hoe je daarin als kerk iets belijdt: we willen geen dichtgetimmerde, uniforme standpunten die in beton gegoten zijn (dat heeft in 1912 toen een aantal mensen dat probeerde tot veel verdeeldheid gezorgd binnen de Bond), tegelijk willen we wel een richtinggevend kader scheppen over hoe met deze vragen om te gaan.

Een bijzonder kroonjuweel staat vanmorgen centraal. Enerzijds over de plek en de betekenis van de oude belijdenisgeschriften, anderzijds het gegeven van het voortgaand belijden. Een kroonjuweel wat past in de geschiedenis en de identiteit van onze gemeenten, tegelijk ook een kroonjuweel wat opkomt vanuit wat de Bijbel zelf ons aanreikt.

Tot slot daarom een drietal lijnen vanuit de Bijbel die liggen in het verlengde van wat dit kroonjuweel zegt.

Als eerste valt op dat wanneer het in de Bijbel over "belijden" gaat, dat altijd gaat over of belijden wie God is/ wie Jezus is, of over belijden van zonde. Belijden heeft in de Bijbel nooit te maken met een leer, een standpunt of een dogmatiek, maar altijd met

het verbonden raken/worden/blijven met God. En dat zegt dus ook iets over waar het in het belijden van de kerk om gaat en ook waar het niet om gaat.

Een Bijbelgedeelte wat in dit kader sprekend is, is Johannes 21. Daar gaat het zou je kunnen zeggen over voortgaand belijden. Over meer dan vasthouden aan de oude belijdenisgeschriften alleen. Wat is er in Johannes 21 aan de hand? De discipelen zijn na Pasen in verwarring geraakt. Het is allemaal zo anders gegaan. Jezus was de beloofde Messias, daarvan waren ze steeds meer overtuigd geraakt. Maar toen gebeurden er dingen die ze nooit hadden verwacht en die voor hen juist omdat ze geloofden dat Jezus de Beloofde was zo onbegrijpelijk en zo verwarrend waren: Hij werd verraden, verlaten, verloochend, veroordeeld, bespot, gekruisigd en Hij stierf. En het verhaal van zijn opstanding uit de dood viel niet te ontkennen maar was tegelijk ook zo onwerkelijk. Hij is er wel en toch ook weer niet. Dan weer verschijnt Hij, dan weer verdwijnt Hij. Het is allemaal zo anders dan eerder. En daarbij komt ook nog de vraag: hoe kunnen ze hun roeping om vissers van mensen te zijn invullen nu alles zo anders geworden is? In die verwarring vallen ze terug in hun oude patroon en gaan ze doen wat ze eerder deden: ze gaan vissen. Maar de oude patronen, hoe het eerder was, blijken in de nieuwe situatie na Pasen een doodlopende weg: ze vangen de hele nacht niets. Er gebeurt pas wat als ze op het woord van de voor hen dan nog onbekende man op het strand het net uitwerpen aan de andere kant van het schip. Dat zou geen visser ooit doen. Het net werd altijd over bakboord (links) uitgeworpen, immers aan de rechterkant (stuurboord) zit het roer en als het net daarin verstrikt raakt scheurt het net en wordt het schip onbestuurbaar. Maar als de discipelen de voor hen niet voor de hand liggende opdracht toch uitvoeren gebeurt er wat. Een verhaal wat oproept en uitdaagt om het over een andere boeg te gooien, ook als het gaat om wat we geloven, wie Jezus is en hoe we onze roeping gestalte geven. Niet de oude patronen alleen volgen maar in de nieuwe situatie te zoeken naar nieuwe wegen en nieuwe accenten. Om zo aspecten en accenten te ontdekken van het evangelie, van wie God is en van onze roeping in de wereld die we eerder niet ontdekten maar die er ook blijken te zijn. Is dat niet precies wat gebeurt in dit verhaal? Als de discipelen het over een andere boeg gooien ontdekken ze dat de vreemdeling op het strand de Heer zelf is en ontdekken ze meer van wie Hij ook is.

En die uitdaging van Johannes 21 komt terug en wordt verder concreet in de fragmentjes die we lazen uit de eerste Korinthebrief. Er is, zo zegt Paulus in 1 Korintiërs 1 en 2 het onopgeefbare thema van kruis en opstanding: Jezus is Heer. (1 Korintiërs 1 en 2). En daarnaast staat het gegeven van 1 Korintiërs 9. Hoe je de Bijbelwoorden leest en verstaat, wat een bepaald Bijbelgedeelte wil zeggen heeft altijd ook te maken met de context waarin dat Bijbelwoord geschreven is. Dat deze brief aan de gemeente van Korinthe geschreven is, is medebepalend voor wat er bedoeld wordt. Maar hoe je een

Bijbelwoord leest en verstaat wordt ook medebepaald door de context waarin die Bijbelwoorden gelezen en gehoord worden. In de context van de Joden, zegt Paulus, krijgen dezelfde woorden een andere betekenis en een ander accent dan in de context van de niet-Joden. En in de context van de zwakken betekenen diezelfde woorden soms weer net iets anders. Als je dit leest betekent dat dus dat het onmogelijk is dat een belijdenisgeschrift wat ooit in een bepaalde context geschreven is bepalend is voor hoe je nu een Bijbelwoord leest of verstaat. Dat heeft namelijk altijd ook te maken met de situatie hier en nu. En dat weten we allemaal. In de Tweede Wereldoorlog hebben christenen gelogen over de vraag of ze Joden of onderduikers in huis hadden. Want in die concrete context betekent het gebod om niet te liegen natuurlijk niet dat je je naaste verraadt aan de vijand.

Wat we belijden, zo leren deze Bijbelgedeelten ons kan nooit losstaan van de tijd, de situatie en de persoon om wie het gaat. In dat perspectief is belijden een voortgaand en altijd durend proces en zijn we dus als gemeente belijdende gemeente die steeds weer en steeds meer ontdekt wat het betekent als we belijden Jezus, U bent Heer.

Amen.

Gesprekspunten

n.a.v. dit Kroonjuweel

1. Heb je, komend vanuit een kerkelijke traditie waarin de belijdenisgeschriften een plek hebben die plek en het daarbij behorende gezag als helpend/richtinggevend ervaren of juist als knellend? Of misschien beide? Noem voorbeelden van zowel het één als het ander. Of heb je van de belijdenisgeschriften eigen niets gemerkt?
2. Heb je, komend vanuit een kerkelijke traditie waarin de belijdenisgeschriften geen plek hebben ontbreken daarvan als bevrijdend ervaren of als verwarrend Of misschien beide? Noem voorbeelden van zowel het één als het ander. Of heb je de belijdenisgeschriften eigen niet gemist?
3. De Vrije Evangelische Gemeenten hebben beginselen. Ze zijn te vinden op de site van de Bond (www.bondveg.nl) Zijn die niet ook een soort belijdenisgeschrift? Of vind je die toch wezenlijk anders dan de belijdenisgeschriften waarover het in dit kroonjuweel gaat?
4. Als Vrije Evangelischen zeggen we: “gebonden aan de Heer en zijn Woord, niet gebonden aan welke kerkelijke belijdenis dan ook”. Is dat niet (ook) een beetje arrogant? Of is dit het spoor waarin de gemeente van Jezus Christus dient te gaan?

5. Praat eens door over de gedachte van het voortgaand belijden: we zijn als kerk geroepen om ook in de context van vandaag opnieuw te bedenken wat we geloven en wat dat betekent in de concrete vragen van hier en nu.
 - A. Ben je het met die gedachte eens?
 - B. Aan welke vragen denk je dan vooral? In de preek is een aantal voorbeelden genoemd).
 - C. Hoe doe je dat? We willen geen dichtgetimmerde opvattingen belijden maar tegelijk wel een (denk)richting wijzen. Praat over dat dilemma eens door. Hoe doe je dat als het gaat om de concrete thema's waaraan je dan denkt. Kijk in dat verband ook eens naar wat de betekenis is van de Bijbelwoorden uit 1 Korintiërs die we hebben gelezen en naar wat daarover in de preek is gezegd.

6. Maak de gedachte van "het over een andere boeg gooien"(Johannes 21) eens concreet als het gaat om je eigen geloof, de manier waarop we gemeente zijn en als het gaat over onze missionaire roeping. Hoe kun je, als het om die drie aspecten gaat gestalte geven aan de gedachte van "het over een andere boeg gooien"? Wat heb je en wat hebben we daarvoor nodig?

Dit is deel 3 van 5 brochures die gaan over de kroonjuwelen. Deze brochure wordt aangeboden door :

**Vrije
Evangelische
Gemeente**
Zwolle